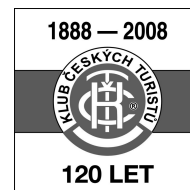




## K HROBU ARNOŠTA Z PARDUBIC

Autokarový zájezd do Polska v sobotu 26. dubna 2008



Země Kladská, kdysi nedílná součást zemí Koruny České, je pro nás nejbližší částí Polska. Výlety do ní (pěší s bivakováním nebo cykloturistické) i autokarové zájezdy jsou velmi atraktivní díky mimořádnému nakupení přírodních i historických památek. Poslední zájezd, „Přes Bílé skály do Vamberic“, se uskutečnil 16. června 2007 a mnozí při něm už nestihli prohlédnout si významné poutní místo pořádně. Zájezd s návštěvou města Kladska se konal naposledy v červnu 1992.

Arnošt z Pardubic (1297 - 1364), přítel a rádce Karla IV. a první arcibiskup pražský, syn kladského purkrabího Arnošta z Hostyně a ze Staré, se na kladském hradě pravděpodobně narodil a je zde pohřben ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie.

**Vstup do Polska je již bez formalit, nicméně každý musí s sebou mít doklad totožnosti!** Z českých map je vhodná KČT č. 26 „Broumovsko, Góry Kamienne a Stołowe“ 1:50.000, případně z edice ROSY 1:25.000 „Góry Stołowe a Broumovské stěny“. Účastníci dostanou černobílou kopii výřezu z plánu města Kladska. *Na vstupy v Kladsku a Vambericích je dobré mít 20 - 25 Z/osobu!*

**Odjezd: 7.30** od Zimního stadionu, nastupovat lze na zastávkách MHD v Bělehradské ul. (3x), UMA, V Ráji a dál podle potřeby. Asi 85 km přes Náchod na sedlo Polská vrata (660 m), pěší okruh asi 2 km přes zříc. hradu Homole (733 m). Přejezd asi 20 km do města Kladska (přij. cca 10.30), prohlídka pamětihodností: kostel P. Marie, most sv. Jana, pevnost, příp. podzemní trasa.

Podle dohody účastníků odjezd z Kladska (cca v 13 hodin?) do Vamberic, asi 20 km. Prohlídka baziliky, Kalvárie, pohyblivých jesliček atd., předpokládaný odjezd v 15 hodin (bude upřesněno).

Přejezd (asi 20 km) do lázní Dušníky (Duszniki Zdrój). Prohlídka letoviska a podle skutečné časové situace pěší okruh asi 5 km: Po modré značce na tur. chatu „Pod Muflonem“ a po žluté zn. zpět.

Odjezd z Dušníků se předpokládá nejpozději v 18 h, příjezd do Pardubic (ranní trasou) do 19.30.

Hezké zážitky v „schengenském prostoru“ přeje

Luboš Chládek

12. dubna 2008

### **MÍSTOPIS**

**Hrad Homole:** Hrad na vrcholu hory Gomola (733 m) byl vybudován pravděpodobně na přelomu 13. - 14. století. Sřežil důležitou obchodní stezku probíhající nedalekým sedlem Polská vrata. Kamenný hrad nepravidelného půdorysu měl samostatně stojící věž výšky 30 m s tloušťkou zdí 3 m. Celek byl obklopen obvodovými zdmi. První zmínka o hradu jako centru homolského panství pochází z r. 1350, jeho majitelem byl Tamo Panovič. R. 1428 byl hrad dobyt husity pod vedením polského rytíře Jindřicha (Petra) Poláka a hradní pán rytíř Hommel uprchl do lesů a ukrýval se na Boru, kam jemu a jeho věrným jistý sedlák Šrůtek z Machova nosil jídlo. (Za to mu pak rytíř daroval pole ze svého bývalého panství, které v držení rodu Šrůtků zůstalo více než pět set let.) Hlavní základnou husitů v Zemi Kladské byl hrad do r. 1433, kdy byl dobyt vojsky slezských měst a husitský hejtmán zabít. Po husitských válkách koupil hrad v r. 1427 český rytíř Mikuláš Trčka z Lípy a později (asi 1440) jej prodal vládci celého Kladska Hynku Krušinovi z Lichtenburka, dřívějšímu husitskému hejtmanu, členu bývalého Orebitského bratrstva; tehdy bylo homolské panství včleněno do Kladského hrabství. Roku 1454 Hynek Krušina zemřel a jeho syn Vilém prodal Kladsko Jiřímu z Poděbrad. Ten prodal hrad se všemi statky r. 1477 rytíři Hildebrantu Kauffungovi, pocházejícímu z Horní Lužice. Na počátku 16. stol. se majitel hradu, Hildebrantův syn Zikmund Kauffung, po sporu s císařem věnoval lupičství, čemuž učinilo přítrž dobytí hradu císařskými vojsky v r. 1534, Kauffung byl zajat a zakrátko ve Vídni popraven. Následně hrad patřil hraběti Hardeggovi, který jej v roce 1560 natrvalo opustil a hrad se měnil ve zříceninu. V r. 1561 koupil majetek císař Ferdinand I., od něhož jej koupila rada města Dušníky s cílem zřízení velkostatku. - Do současnosti se na Homoli zachovala polovina věže výšky 10 m a fragment obvodových zdí.

**Kladsko - farní kostel Nanebevzetí Panny Marie:** Díky výjimečné architektonické hodnotě a dochované bohaté výzdobě interiéru se řadí mezi nejvýznamnější kostely regionu. Zároveň je to jeden z největších kostelů v této oblasti, je 62 m dlouhý a 22 m široký. Farní kostel v průběhu staletí často měnil majitele a právě díky tomu získal svou unikátní podobu. Stavěl se velmi dlouho, proto se zde mísí několik slohů. Stavba začala v r. 1194, ale základní kámen byl položen až v r. 1344 na popud Arnošta z Pardubic. V 16. stol. byla dokončena severní věž zvaná Černá a toto století je také považováno za mezník stavby v gotickém slohu. Některé části kostela, jako sakristie, kaple a empory v bočních lodích, vznikly později, až v 17. století. V 18. stol. byl obnoven interiér kostela a doplněn barokním vybavením. V severní lodi je mramorový pomník Arnošta z P. od českého sochaře Jana Baltazara Jandy (1827 Darkovičky - 1875 Berlín). - Až do 19. století stál kostel uprostřed hřbitova, z něhož se do dnešní doby zachovala pouze pozdně barokní Černá brána se třemi sochami svatých. (Otevření domluvit na: [rit@powiat.klodzko.pl](mailto:rit@powiat.klodzko.pl))

**Kladsko - gotický most sv. Jana:** Je znám také pod názvem most Víta Stvoše. (Veit Stoss byl německým pozdně gotickým sochařem a řezbářem na přelomu 15. a 16. stol.) Je to jedna z nejcharakterističtějších památek Klodzka. Často je porovnáván s Karlovým mostem v Praze. Vede přes kanál Młynówka a spojuje historickou část města s městskou částí Wyspa Piasek. Údaje o jeho vzniku se různí. Podle jednoho zdroje vznikl již v r. 1281, o čemž svědčí také datum vykované pod sochou Krista na kříži. Tento údaj je však v rozporu s pozdějším zápisem v kronice Georga Promnitze. Most byl mnohokrát zpeřován a přestavován, např. v období husitských válek (1428 - 34), a od 17. století byl celkem čtyřikrát restaurován. V r. 1655 byla nákladem kladských měšťanů a šlechty na mostě umístěna votivní socha. Postupně bylo takto na most umístěno celkem šest barokních soch: Pieta (Matka Boží s tělem Krista), sv. Václav, sv. Jan Nepomucký, sv. František Xaverský, Kristus na kříži, Svatá Trojice a korunovace Nejsvětější Panny Marie.

**Kladská pevnost s labirintem chodeb:** Jednou z nejzajímavějších a neznámějších památek Klodzka je Kladská pevnost na hoře Forteczna (369 m). Historie pevnosti sahá do 10. stol., kdy v těchto místech vznikl hrad. Jeho opevnění bylo až do 17. stol. několikrát zpeřováno. Od r. 1622 rakouská armáda začala systematicky měnit původní hrad na vojenský objekt. V r. 1742 přešlo město i s pevností pod pruskou vládu. Na rozkaz Bedřicha Velikého byla rozšířena pevnost a zbořeny všechny zbytky renesančního zámku, kaple a kostel. Chodníky hlavní pevnosti vedou v několika patrech. Z celkové délky 40 km je 1 km zpřístupněn veřejnosti. Návštěvníci si mohou prohlédnout jednu desetinu tohoto obranného objektu: část podzemního labirintu, minérských chodeb a lapidárium. Podzemní průchody, chodby, sklepení a chodníky pocházejí z různých dob. Nejstarší z nich jsou zbytky středověkých klášterních sklepů a renesančního zámku. Nejvíce kasemat a chodníků bylo postaveno v 18. - 19. stol. Z pevnosti je nádherný výhled na město a okolí. Z vyhlídkové věže můžeme obdivovat Velkou Hejšovinu, hory obklopující Kladskou kotlinu a při dobré viditelnosti také Králický Sněžník vzdálený 40 km. *Vstupné do pevnosti: plné 7 Zł, snížené 5 Zł. Vstupné do labirintu: plné 7 Zł, snížené 5 Zł. Společné vstupné do pevnosti a labirintu: plné 13 Zł, snížené 9 Zł (při zakoupení společné vstupenky před vstupem do pevnosti).*

**Kladsko - turistická trasa Tisíciletí polského státu:** Jedna z nejpozoruhodnějších podzemních turistických tras v Polsku byla zpřístupněna veřejnosti 4. prosince 1976. Vede rozsáhlým systémem starých sklepů a chodeb pod historickou částí města, který leží několik pater hluboko pod úrovní ulic. Celková délka trasy je přibližně 600 m. Vchod do podzemí se nachází v ulici Zawiszy Czarnego a východ u Kladské pevnosti v ulici Grodzisko. Část podzemí zpřístupněna veřejnosti je osvětlená. Nachází se zde několik historických expozičních míst - můžeme si prohlédnout starou pec, studnu, ale také model francouzské gilotiny a po pravci špalek. *Vstupné: plné 7 Zł, snížené 5 Zł.*

**Vambeřice:** Osada zmiňována v r. 1417 s latinským jménem Albertvilla, německy Albertsdorf, které se časem zkrátilo na Albendorf. Čeští obyvatelé Země Kladské si pojmenovali tuto obec Vambeřice (podle Vamberka - ten má ale jméno z němčiny, původní osada s tvrzí na lesnatém návrší nad Zdobnicí dostala koncem 13. stol. tehdy módní pojmenování Waldenberg). Český název byl po odsunu Němců popořován v r. 1945 na nynější Wambierzyce. - Počátky mariánského kultu v tomto poutním místě sahají do počátku 13. stol., kdy slepý Jan z Raszewa získal zpět zrak, když se modlil před soškou Marie s děťátkem zavěšenou na lípě. Když se rozšířila zpráva o tomto zázraku, začaly k sošce proudit davy poutníků. U lípy byl r. 1218 postaven kamenný oltář, svícen a křtitelnice, které jsou dodnes zachovány v ambitech baziliky. V r. 1677 postavil majitel obce Daniel Paschasius Osterberger von Osterberg menší napodobeninu města Jeruzalém a kostel, před nímž byl v r. 1678 objeven zázračný pramen. O čtyři roky později už bylo na návrší několik kaplí a vzniklo centrum kultu Panny Marie Královny rodin. V l. 1695 - 1711 byl postaven větší kostel, ale kvůli špatné konstrukci byla budova zbořena. R. 1715 začal hrabě Franz von Götzen stavět nový kostel Navštívení Panny Marie; vysvěcen byl r. 1720, v r. 1721 byly pořízeny lavice, r. 1724 bylo dokončeno schodiště před průčelím, r. 1725 zhotovil řezbář Karol Sebastian Flaker hlavní oltář a kazatelnu. V této barokní podobě zůstala stavba dodnes; na poč. 20. stol. bylo na pozdně renesanční fasádě nainstalováno 1390 žárovek. R. 1936 povýšil papež Pius XI. kostel na baziliku minor, 17. 8. 1980 korunoval Jan Pavel II. sošku P. Marie Vambeřické z přelomu 12. a 13. stol. Za Pannou Marií chodili poutníci z Čech, Moravy, Rakouska, Opolska a Horního Slezska, ročně až 200 000 poutníků. Od r. 1703 byly Vambeřice nazývány Dolnoslezským Jeruzalémem, potoky a návrší v okolí dostaly biblická jména. - Dnes je to nevelká obec s asi 1000 obyvatel. Kromě baziliky je významnou památkou Kalvárie se 74 kapličkami, největší a nejkrásnější v Evropě, vybudovaná v letech 1683 - 1708 Danielem Osterbergem; v l. 1769 - 75 byly na ní přistavěny tzv. Velké schody. Na přelomu 19. a 20. stol. byly všechny kapličky doplněny naturalistickými polychromovanými dřevěnými sochami, dílem tyrolských řezbářů. Velký zájem návštěvníků Vambeřic budí pohyblivý betlém („rucho ma szopka“), nacházející se v domku na úpatí Kalvárie. Pochází z 2. poloviny 19. stol., vytvořil jej Longinus Wittig, soustružník a řezbář-amatér. Za 28 let zhotovil okolo 800 figurek, z toho 300 pohyblivých, poháněny jsou hodinovým strojem. Kromě tradičních náboženských scén zobrazují také dobývání uhlí a lidovou veselici. Betlém, největší v Kladsku, je v dubnu v provozu od 10.00 do 13.00 a od 14.00 do 16.00 (denně kromě Po).

**Dušníky:** Město založeno před r. 1234 na staré obchodní stezce. Centrum si zachovalo středověký půdorys s renesančními a barokními domy na náměstí. Původně got. kostel sv. Petra a Pavla přestavěn barokně-klasicistně v 19. stol. V lázeňské části města (1 km jižně) jsou zachovány stylové budovy z 19. a počátku 20. stol. Lázně léčí choroby trávicího traktu a dýchacích cest. „Chopinův dvůr“ byl postaven v letech 1802 - 05 jako společenský dům, v němž se v té době odehrával lázeňský kulturní život. Vznikl podle projektu arch. H. Geisslera, stavbu provedl tesař Kretschmer a zedník Stiller. V r. 1808 byl na severní straně přistavěn billiardový sál, v němž v r. 1826 koncertoval Frédéric Chopin. Dvůr leží v Lázeňském parku nedaleko Dušnické Bystřice. Dnes se zde konají koncerty, divadelní představení, výstavy a každoročně také známý Mezinárodní Chopinův festival.

**Schronisko PTTK Pod Mufloňem:** Chata (690 m) v Bystřických horách vznikla na konci 19. stol. na místě pastýřské koliby, která byla cílem vycházek a její produkty (žincice) byly součástí lázeňské léčby. Shofela r. 1959, znovu postavena r. 1964. Uzel značených cest (pěších, cyklo). Do Dušník po M 40 min., po Ž 30 min.

<p><b>Největší a neaktivnější odbor KČT v Pardubickém kraji sponzoruje</b></p> 	 <p><b>Město Pardubice podporuje sport</b></p>	<p><b>Akce TKSP se uskutečňují za finanční podpory města</b></p> 
--	---	--